

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 11 kwietnia 2016 r.

Adam Bodnar

III.7065.3.2016.AN

**Pani
Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa**

Uprzejmie informuję, że dotarła do mnie informacja dotycząca zainstalowania kamer telewizji przemysłowej (monitoringu) w pokojach dorosłych pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej w M.

Znalazło to potwierdzenie w wyniku doraźnej kontroli inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego w L., przeprowadzonej na wniosek Rzecznika 17 lutego br. Z opinii lekarza psychiatry, pod opieką którego znajdują się mieszkańcy Domu wynika, że ze względu na zapewnienie bezpieczeństwa osobom przebywającym na oddziale IV wskazany jest stały nadzór opiekunów oraz monitoring za pomocą kamer w pomieszczeniach, w których przebywają podopieczni. Mając na uwadze ustalenia kontroli w ocenie organu nadzoru istnieje konieczność zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom (zachowania autoagresywne i agresywne w dzień i w nocy) oraz osobom będącym w ich bezpośrednim otoczeniu, w tym pracownikom Domu, uznając prymat bezpieczeństwa osób nad ich prywatnością, montaż kamer monitoringu wizyjnego w opinii Urzędu należy uznać za zasadny.

Ustawodawca nie zawarł w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.) przepisów normujących kwestię stosowania monitoringu w domach pomocy społecznej, jak również zagadnień gromadzenia, przetwarzania i przechowywania nagrań z monitoringu. Brak przepisów regulujących tę materię prowadzi

do wniosku, że obecnie instalowanie kamer telewizji przemysłowej (monitoringu) w domach pomocy społecznej może naruszać przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Stosownie do art. 55 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańców domu. Z treści art. 55 ust. 2 ww. ustawy wynika, że organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. Ponadto rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2012 r., poz. 964) precyzuje sposób funkcjonowania określonych typów domów pomocy społecznej i obowiązujący standard podstawowych usług świadczonych przez domy pomocy społecznej. Należy zatem przyjąć ze wola ustawodawcy jest dostosowanie zakresu i form usług świadczonych przez domy pomocy społecznej do indywidualnych potrzeb ich mieszkańców z uwzględnieniem stopnia fizycznej i psychicznej sprawności. Zainstalowanie system monitoringu w pomieszczeniach mieszkalnych domów pomocy społecznej (zwłaszcza dla przewlekle psychicznie chorych i osób niepełnosprawnych intelektualnie) powinno mieć miejsce jedynie wtedy, gdy jest to absolutnie konieczne ze względu na zagrożenie ich życia lub zdrowia.

Istota problemu sprowadza się do braku jakiegokolwiek regulacji ustawowej w tym zakresie. Tymczasem wszelkie działania uzasadniające ingerencję w prawo do prywatności powinny być uregulowane w ustawie, a wyjątki interpretowane zawężająco z punktu widzenia praw podstawowych. Szczególna troska o sytuację pensjonariuszy domów pomocy społecznej powinna wynikać ponadto ze szczególnej ochrony tej grupy jako wrażliwej społecznie (pensjonariuszami domów pomocy społecznej są osoby starsze, chore, niepełnosprawne intelektualnie i ruchowo).

Podkreślić należy, że brak uregulowań prawnych w zakresie monitoringu w domach pomocy społecznej pozostaje nie tylko w kolizji z treścią przepisów art. 47 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, ale także z art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167) a także art. 7 Karty Praw Podstawowych UE. Dotyczy to także braku uregulowań prawnych dotyczących: przekazywania, odtwarzania i utrwalania obrazu lub dźwięku z monitoringu, praw osób monitorowanych oraz zasad wykorzystania tych danych.

W tym stanie rzeczy, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.),

zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w kwestii niezwłocznego podjęcia prac nad regulacją ustawową zasad stosowania monitoringu wizyjnego w domach pomocy społecznej.

Podpis na oryginale

